

DZIENNIK POLSKI

Biurowi Redakcji „Dziennika Polskiego”, Plac Marjański
Lwów 6 i 7.
Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł. — pół-
rocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — mie-
siecznie 1 zł. 50 ct., za przesyłkę do domu
dopłaca się 20 centów miesięcznie.
Z przesyłką pocztową w państwie austriackim, rocznie
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł.
miesięcznie 2 zł.
Z przesyłką pocztową za granicę do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 50 gr.
do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie
80 franków — kwartalnie 20 franków.

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Telefon Redakcji 171.

wychodzi codziennie niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmuje we Lwowie
jeden i wyłącznie:

Biurowi Administracji „Dziennika Polskiego”,
Plac Marjański 1. 6 i 7 w domu
p. H. H. H.

We Wiedniu: pp. Hasenstein et Vogler, (Otto Maas)
M. Dukes, H. Schalek, A. Oppel, Rudolf Mosse
i J. Danneberg; w Berlinie: Frankfurter, Kolonial,
Hanssen et Vogler i G. L. Daube; w Hamburgu:
Karlshof i Liehmann; w Paryżu: C. Adam, Boulevard
Raspail 105 bis et rue des Rennes 119.

Głoszenia przyjmują się za opłatą 6 centów od jednego
wiersza drobnym drukiem (setti).
Prywatna korespondencja i nekrologia 12 ct. od wiersza.
Drobne ogłoszenia 1 1/2 centa od wiersza. Pomieszczenia
i sklepy po 1 ct. od wiersza.

Reklamy w rubryce Nadesłane 20 ct. od wiersza.

Walka o władzę.

Lwów 28. lipca.

Skład nowowybranego parlamentu angielskiego, który na przyszły miesiąc ma rozpocząć pracę, zajmuje w wysokim stopniu opinie publiczną nie tylko w Wielkiej Brytanii, ale także w Europie. Zajęcie to łatwo bardzo zrozumieć. Większość torysowo-unonistyczna, na której przez cały okres ustawodawczy opierał się lord Salisbury, została rozbita. Organa ministerialne i gabinetowi przychylne nie chcą wprawdzie przystać do klęski i utrzymują, że rząd ponosił jedynie porażkę, niemniej jednak nie mogą ignorować fakt, że marka Salisbury'ego została w mniejszości. To prawda, że nowa większość przeciwnik Salisbury'ego — musimy się na razie ograniczyć do to miasto negatywne — wynosi tylko 42 głosów; ale — jak słusznie zaznaczył w jednej ze swoich licznych mów sędziwy przewodca whigów — bywały parlamenty i one, w nich zasiadał, w których rząd się musiał poddać, a mimo to miały zwycięstwo.

Byłaby ona niezawodnie i tym razem do utrzymania o utrzymaniu u steru gabinetu, gdyby, jako większość, była jednolita. Tak jednak nie jest. Właśnie pod tym względem szwankuje ona w dość znacznym stopniu. Cyfrowe bowiem stemni w zwycięskiej większości przedstawiają się w sposób następujący: czystych gladstone'ów 208, reprezentantów pracy 8, narodowców irlandzkich 74, parnellistów 9 — razem 398. Gladstone'ów więc czystej krwi zdobyli 60 głosów — pod koniec w ostatniej izbie było ich 206, na posiedzeniu przed laty sześciu tylko 194. Na te cyfry swracamy szczególną uwagę, wykazując, jak bardzo wzrosła liczba bezpośrednich zwolenników Gladstone'a od roku 1886.

Wynosi ona dzisiaj 275, licząc już i reprezentantów pracy, jest zatem o pięć większa od bezpośrednich zwolenników Salisbury'ego, konserwatywnych, czyli torysów, która w nowej izbie wynosi tylko 270 — w roku 1886 wynosiła ona 318, przy końcu zaś sesji 303. Resztę stronniczości Salisbury'ego, a raczej rządowego, stanowi liberalni unjonisi w liczbie 44. To stronniczo w ciągu ostatnich lat sześciu najwięcej zmniejszało. Na posiedzeniu ostatniego okresu prawodawczego było ich 73, przy końcu sesji 66.

To są cyfry statystyczne, dotyczące składu nowej izby gmin i na nich z jednej i z drugiej strony opierają się zwolennicy obu partii. Przejawiając się, utrzymują, że Gladstone nie ma w nowej izbie zapewnionej i trwałej większości, dlatego Salisbury nie powinien ustąpić. W sterach, stojących blisko gabinetu, utrzymują, że Salisbury na razie nie podda się do dymnacji, ale czekać będzie zebrania się parlamentu i uchwalenia wyraźnego i formalnego votum nieufności. Do czego ta taktyka, niezgodna z parlamentarnymi tradycjami wielko-brytyjskimi, ma doprowadzić, trudno zrozumieć. Czy premierowi angielskiemu istotnie zależy na tem, aby się jeszcze przez kilka tygodni utrzymywał w sposób podstępny? Mniejsza jego już dzisiaj na cele polityczne; tam on się powinien znajdować — tak, że ma służyć w ręce jej królewskiej mości, a koronę wie, kogo kraj, względnie jego większość, chce mieć na czele gabinetu. Gladstone ma za sobą większość i on ma zostać prezydentem ministrów — czyżż to uzyskana przez większość kadencja dostateczna dla sprawowania rządów na czas drugi, o to się dzisiaj Salisbury kłopotać nie potrzebuje.

Co do programu Gladstone'a dla przyszłych swych prac ministerialnych, byłoby naturalnie dzisiaj za wczesne, dokładnie określić wszystko, co on będzie chciał i mógł zrobić. Ogólne tego programu sarysy, na podstawie którego uzyskał

większość, są znane — w ramach tego programu mieliśmy się też będzie przyszła praca parlamentarna. Ile z tego programu będzie można urzeczywistnić, a ile trzeba będzie odroczyć na czasy późniejsze, to będzie rzeczą taktyki parlamentarnej, to będzie zależało od stosunków, których dzisiaj żaden polityk nie jest w stanie przewidzieć. Jedno jest już dzisiaj pewnem, że podstawa programu Gladstone'a — *home rule*, która mu dopomogła do uzyskania większości, będzie też podstawa jego przyszłej działalności ministerialnej. Opór w tej mierze Salisbury'ego będzie bezskuteczny, dlatego naprzód walczą on jeszcze dzisiaj po klęsce ostatniej.

Rozwój ekonomiczny Bułgarii.

Dr. Karol Rausch, profesor wiedeńskiej akademii handlowej, wydał na podstawie urzędowych publikacji zajmujące studium o ekonomicznym i finansowym rozwoju Bułgarii. Obfity materiał cyfrowy opracował autor w sposób wyczepny, a lokalna znajomość stosunków bułgarskich nie mało przyczyniła się do jasności przedstawienia rzeczy.

We wstępnym rozdziale omawiając handel importowy i eksportowy Bułgarii, wykazuje autor jej ekonomiczną żywotność. Bułgaria emancypuje się szybko i stanowczo z pod wpływów ekonomicznych Turcji i rozpoczyna już samoistne życie ekonomiczne. Rząd bułgarski, w należytem zrozumieniu swego obowiązku, długimi koncesjami, uwalnieniami od podatków i ośm przychodzi w pomoc nowo-powstającym przedsiębiorstwom, a nadto wprowadza energicznie instytucje nauczycielskie wędrownych, którzy poszczególnych rolników, jak przedsiębiorców i szanujących go ze zdobywami cywilizacji zachodniej. Usiłowaniami rządu powiodło się potworzyć liczne filje banku narodowego w poszczególnych miastach, a ułatwienie kredytu wpłynęło korzystnie na ruch ekonomiczny. Mała Bułgaria posiada dziś np. jedenaście fabryk sukna, pięć młynów parowych, ośm parowych dachów tartaków — w ostatnich zaś czasach powstała masa akcyjnych browarów, przędzalni, fabryk mydła etc.

Położenie Bułgarii pod względem dróg komunikacyjnych jest nader korzystne z natury rzeczy samej. Widzą, Rosuskie, Sybirskie leżą nad wodami Dunaju, strategiczne drogi, budowa nie jeszcze za daleką, państwa za bardzo dobre, a obecnie przybyło wiele dróg nowych, które głównie ekonomicznym względem zawdzięczają swe powstanie. Sieć dróg ma przeszło 3200 kilometrów długości, z czego 1900 kilometrów przypada na gościniec I. klasy (11 metr. szerokie). W samej Sofii urządzono 40 kil. nowych ulic, rozszerzając je i naprawiając. Kolej za przeważa w ręku państwa i zajmują razem 819 kilometrów, z czego 507 w państwowym zarządzie. Ze rząd całą siłą forsuje budowę kolei, że nawet apeluje do pieniężnego targu europejskiego, jest to rzecz naturalna i zdrowa — jest to bowiem koniecznem, stworzyć dla Bułgarii jak najliczniejszą sieć dróg, dla jej zbioru i produktów mineralnych, w które Bułgaria obfituje. Obecnie są w toku prace przygotowawcze, mające na celu połączenie głównych linii Sofii-Bellowa z linią Ruszacko-Warneńską, nadto w dystryktach, będących „apichrzem” Bułgarii, budują się kolejki wąskotorowe do stacji głównych linii.

I komunikacje wodne nie leżą odległom: właśnie obecnie zamierza rząd przystąpić do reformy portów, a równocześnie buduje wielkie składy i magazyny zbożowe dla wygody producentów. Na rzecz powyższej kolei i na budowę przystąpił w Ruszacku i Warnie, uchwalono właśnie kredyt 100 milionów franków.

Jest to dowód, że Bułgaria nie tylko na polu politycznem, ale i na polu reform ekonomicznych

postępuje szybko naprzód i wyprzedza nawet kraje z dawniejszą cywilizacją. Znajac trudne warunki politycznej egzystencji tego kraju, musi się podziwiać rząd, który tak śmiało i energicznie, z taką świadomością kroczy do zamierzonego celu.

Rosja o warunkach sąsiadów.

Petersburskie Wiedomości piszą: „Obrona fortyfikacyjna Niemiec, Inbo przedstawiająca się bardzo poważnie i w skończonym postaci, nie dawałna jeszcze rządu niemieckiego, który odkrywa w niej wciąż różne braki i słabe strony i pracuje systematycznie nad ich usunięciem. Obecnie na zachodzie i wschodzie Niemiec prowadzi się szybko roboty inżynierskie, które wzmacniają niepomierne granice tego państwa.

Na wschodzie Niemiec zajęto się naprzód ufortyfikowaniem Grudziądza. Jak wiadomo, po wojnie francuskiej, wyższa komenda wojskowa postanowiła zmniejszyć o ile możności ilość twierdz w Niemczech; w tym też celu uchwalono zburzenie wielu fortyfikacji, istniejących już w owym czasie. Niebawem jednak okoliczności dowiodły, że komisja owa pociągnęła się za nadto i nie przewidziała tego, iż wobec pewnych kombinacji politycznych i budowy nowych kolei, fortyfikacje, skazane na zagładę, mogłyby odegrać ważną nader rolę. Pokazało się to przedewszystkiem na Grudziądzu. Rozpoczęto już burzenie tej twierdzy, gdy zmieniono zupełnie zdanie; istnieć twierdzę uznano za rzecz niezbędną dla obrony pruskiego brzołu Wiśły i dla obrony ważnej pod względem strategicznym kolei, przecinającej rzekę pod osłoną dział starodawnej fortecy pruskiej. To też przerwano roboty około burzenia twierdzy i odbudowano wszystko. W tej chwili miasto otaczają na zewnątrz uzbrojenia fortyfikacyjne, a jak się zdaje, jest projekt urządzania z Grudziądza rozległego obozu oszańcowanego. Prócz tego w swoim czasie uchwalono już niemal w zasadzie stopniowo kasowanie wszystkich umocnień Szląska, tymczasem przystąpiono także około Wrocławia do budowy oszańcowanego obozu. Do tej chwili wprawdzie ilość fortyfikacji około stolicy Szląska jest stosunkowo nieznaczna, ale to dopiero początek.

Oprócz Grudziądza i Wrocławia, zdaniem ludzi kompetentnych, sześć twierdz niemieckich *oszyj* już dzisiaj zadość wymaganiom współczesnym: są to twierdze: Strasburg, Metz, Kolonia, Poznań, Toruń i Królewiec. Wszystkie te fortece okalają betonowe forty.

Przechodząc do obrony inżynierskiej drugiego sąsiada, Austro-Węgier, należy wspomnieć o wynikach w tamtejszych sferach wojskowych wątpliwościach, co do znaczenia Przemysła, jednej z najsilniejszych twierdz państwa na granicy rosyjskiej. Austrjackie ministerstwo wojny wyłożyło w ciągu ostatnich lat dziesięciu około 10 milionów guldenów na przeistoczenie małego miasta galicyjskiego w oboz oszańcowany, który wraz z twierdzą krakowską, miał służyć za punkt oparcia dla północno-wschodniego frontu państwa. Prawie w chwili osiągnięcia celu tego, w sprawie miejscowej pojawiła się wieść, że wyższe sfery wojskowe odrzuciły dotychczasowy pogląd na znaczenie strategiczne Przemysła. Zaprzeczono potem urzędowo w sposób kategoryczny tej pogłosce, okoliczność ta jednak nie położyła kresu ciągłemu, tak się wciąż rozprawom na temat Przemysła. Tak np. pismo *Reichswehr*, organ wojskowy austriacki, utrzymuje, że twierdza przemyska utraciła istotnie swe znaczenie, a to z poniższych względów. Przedewszystkiem leży ona za daleko od granicy, aby mogła osłonić mobilizację armii w Galicji i strategicznie rozmieszczenie wojsk na tym froncie. Nie zdołałby również Przemysł zapewnić utrzymania się w

Galicii, na wypadek niepomysłnego obrotu rzeczy w polu otwartem, nie zdoła bowiem powstrzymać pochodu zwycięskiej armii nieprzyjacielskiej, która poprzestałaby na obserwacji tej twierdzy, a w najlepszym razie na obsadzeniu tejże. Z tych przeto względów pismo powyższe przewiduje nawet rychłe zniszczenie twierdzy przemyskiej. Pogląd ten jednak jest oczywiście nieuzasadniony, to też Przemysł zachowa niezawodnie swe znaczenie, choć być może, mniejsze cokolwiek, niż przypuszczali twórcy omawianej twierdzy.

Kwestja marokańska.

Do rządu liczących „kwestyj”, jakie w ciągu ostatnich kilkunastu lat namnożyły się w Europie i w danym razie bywały przez rywalizujące ze sobą mocarstwa w formie pogrożeń na tapet dobowane, przybywa obecnie zupełnie nowa. Firmę bierze ona od półdniejszego państwa mahometańskiego w odległej Afryce, od Marokka, które to nazwisko geograficzne od dłuższego już czasu, a mianowicie od ostatniej wojny Hiszpanji z tym sultanem, zupełnie znikło było ze spalił prasy europejskiej, a tem samem i w pamięci cywilizowanych ludów. Pochop do skierowania uwagi w Europie — zwłaszcza Francji i Hiszpanji — w tę stronę, dała świeżo wycieczka p. W. Brytanji, sir Ewana Smitha, do Fezu, stolicy marokańskiego cesarstwa, — wyposażonego specjalną misją do zawarcia traktatu z sultanem Marokka. A ponieważ ten dyplomata angielski już w Zanzibarze okazał być wiele sprytu w rokowaniach z afrykańskimi kacykami, więc w Paryżu i Madrycie uderzono nagie w dzwon alarmowy, iż Anglia gotowa usadowić się w Maroku na stałe i w ten sposób pozyskać w Afryce silny punkt oparcia. W rzeczywistości przedstawia się dotychczasowe zabiegi angielskie, o pozyskanie takiego punktu oparcia, następująco: Smith powiódł do Fezu projekt traktatu, zawierającego pomiędzy innemi, jako główne punkta: utworzenie policji europejskiej w miastach potrzebnych, pod wspólnym dozorem sultana i reprezentantów mocarstw europejskich; zniszczenie cel wywozowych od towarów, poselanych wodą z jednej marokańskiej prowincji do drugiej; obniżenie cel wywozowych od wszystkich gatunków zboża, z wyjątkiem pszenicy, z 10 realów na 4; zgnięcie handlu niewolnikami; zniszczenie ograniczeń dla Europejczyków, ilekroć chcą nabywać ziemię, lub domy budować; wreszcie wodociągi dla Tangeru. Wnosząc z powyższych warunków traktatu, nie był on obliczony wyłącznie na korzyść Anglii, lecz w ogóle wszystkich europejskich ludów. Atoli sultan uznał je za zbyt wygórowane i w ogóle, czy to z własnej inicjatywy, czy za pośrednictwem agentów francuskich, okazał się niechętnie traktatowi i nieugięty w trakcie rokowań z wysłannikiem Anglii. Ponadto fanatyczna ludność Fezu napadła na dom konsularny, w którym Smith zamieszkał i sztab angielski był z tego powodu wywieziony, zaczęła wśród dzikich okrzyków: „Śmierć chrześcijanom”, bombardować domostwo kamieniami i nawet zraniono dwóch funkcjonariuszów konsultatu. Wtedy Smith, nie ulekniwszy groźną postawą tłumów, wysłał do sultana oświadczenie, iż w konsultacie bronić się będzie do ostatniej kropli krwi, jeśli ze strony sultana pomocy nie otrzyma. A jeśli zginię, to przysięga na jego miejsce kto inny do Fezu, a wtedy bardzo łatwo stać się gotowy, iż pewnego dnia weale nie będzie sultana marokańskiego... Sultan zrozumiał, że pogroźkę i postać natychmiast oddzieli żołnierzy, który rozpędził tłumy rozniosłone i rozkazał gubernatorowi Fezu zapłacić Smithowi żądany odszkodowanie w kwocie 10.000 piastów.

Teraz rozpoczęło dalsze rokowania, lecz te

nie doprowadziły ponownie do skutku. Sultan na pozór zgodził się na postulat angielskie w rzeczywistości atoli postanowił obejść je chytro. Mianowicie spróbował pójść w ślady Menelika z Szoy, który fałszywem tłumaczeniem traktatu, Włochów w pole wyprowadził i przedłożył Smithowi przetłumaczony tekst traktatu, różniący się w wielu ważnych ustępach od tekstu angielskiego. Lecz Smith był roztropniejszy, aniżeli wysłannicy włosey z negusem Abissynji. Zbadał dokładnie tłumaczenie i gdy się przekonał o zasadach, podał papier w drobne kawałki i zaczął ładować się do odjazdu. Widząc to sultan, chciał go koniecznie zatrzymać, lecz Smith, choć podstępnie zabrano mu konie, z przedsięwzięciem iście angielską umiał sobie poradzić, przedostał się do Rabat, stamtąd zaś popłynął do Tangeru. Wprawdzie w wezry i inni ministrowie sultanaści pospieszyli za nim, lecz nie zastali go już w Tangerze i w ten sposób wszelkie rokowania z Anglią zostały zerwane.

W Paryżu powitano wiadomość o wyjeździe dyplomaty angielskiego z Fezu, z wielką radością, uważając fakt ten za klęskę moralną Anglii, w Afryce poniesioną. Lecz radość ta zdaje się być nieco przedwczesną, gdyż wyjazd nagły Smitha oznacza raczej poważną groźbę ze strony W. Brytanji, aniżeli ustąpienie od jej zamiarów. Swoją drogą cała ta „kwestja” marokańska o tyle jeno zdaje się być dla Europy zajmująca, iż w niej odzwierciedla się dziś dość wiernie stosunek i ugrupowanie się mocarstw europejskich. Anglia ma poparcie trójprzymierza, Anglia ostatnimi czasy dość wyraźnie dawała dowody swej przychylności dla trójprzymierza. To samo przeto wystarcza, aby — abstrahując nawet od odwiecznej rywalizacji Francji i Anglii w koloniach zamorskich — okłaskiwano teraz w Paryżu sultana marokańskiego, kiedy podstępem i przekupstwem (— ofiarowywał bowiem coś 30.000 funtów Smithowi za inny traktat —) chciał oszukać Anglię i nie dopuścić w swem państwie do reform mających na celu opiekę dla cywilizacji i Europejczyków.

Bitwa u stóp Kilimadżaro.

Dziś dopiero dochodzą nas bliższe szczegóły o klęsce niemieckiej na ziemi afrykańskiej, która w prasie berlińskiej wywołała popłoch i głośne protesty przeciw systemowi Sołena, rozszalał się przeciwko rękoma dzikich krakowców. Na razie rozeszła się wieść, że w potyczce, w której z jednej strony stanął oddział niemiecki Biłowa, połączony z zastępem Sudańczyków, a z drugiej jeden z wojowniczych szczepli murzyńskich, spoglądających nienawistnym okiem na gwałcieli tradycyjnych swobód i zwycięzcy, padło blisko stu żołnierzy, pod niemieckim sztandarem walczących. Wieść ta okazała się trochę przesadną, a najwięższe obliczenia podają liczbę mniej, choć w stosunku do liczby walczących są zawsze dość znaczne. Niedobitki katastrofy opowiadają jednomyślnie o śmierci dowódcy Biłowa, którego z placu bitwy unieśli zdołano do Marangu, gdzie po kilku godzinach ducha wyzionął. Biłow otrzymał w czasie walki trzy strzały w lewe ramię, a gdy po założeniu bandażu znowu w wir bitwy się rzucił, otrzymał dwa strzały w brzuch i padł omalomy na ziemię.

Ocaleni żołnierze podają za przyczynę klęski brak amunicji. W chwili, gdy ostatnie ładunki wystrzelono, rozkazali ranni dowódcą uformować czworobok i resztki oddziału cofać się zaczęły w porządku. Wkrótce jednak ogień bezustannie dzikich krakowców zachwiał swarte szeregi, a odwrót zamienił się prawie w rosyppkę. Zwycięcy, którzy kilkakrotnie starali się o białą broń w ręku rozprószyć niemieckie szeregi, drogo okupili swój tryumf. Straty ich obli-

MALŻENSTWO MIESZANE.

POWIEŚĆ

WOJCIBCHA DZIEDUSZYCKIEGO.

TOM I.

(Ciąg dalszy.)

Ale król Ludwik czuł, że jemu niełatwo znaleźć miłość, której był spragnionym. Każda kobieta, do której się zbliżał, była tak odłonna jego monarszej godności, iż widział z góry, że jeśli ją zdobył, nie będzie miał kochołanki marzydziela Ludwika, będzie tylko miał kochołankę bawarskiego króla i na to myśli się wadzał. A potem wiedział, że doświadczenia, że u niego nie było miłości prawdziwej: ile razy chciał w sobie powiedzieć, że się kocha, dostrzegł wkrótce, że gra z sobą samym taką komedję, jak wtedy, gdy na jeździe udaje rycerza, łamiącego moc sarów; każda kobieta, która posnała trochę bliżej, była niezmierznie daleką od ideału. Żadna nie była podobna do miłości, którą on pragnął. Pewnością nie podobna mu się tak, jak owa Polka, córka polskiego powstańca. O tem dowiedział się Ludwik dopiero na pewno teraz, kiedy Lindenburg przypomniał mu monachijskie rozmowy z Klementyną.

Ludwik nie mógł mieć skrupuła z tego powodu, że Klementyna była żoną prosiaczką

szambelana, który jej żądał miarę zrozumienie nie mógł, który był zwyrodniałym filistrem, z takim bielsmem na oczach, że nie rozumiał poezji narodowej trajedji; przecież inaczej byłby sam został Polakiem i nie byłby żony przywoził do Monachjum? To małżeństwo było omyłką, spowodowaną przez moc przeznaczenia na to, aby Ludwik mógł wreszcie znaleźć kochołankę, z którą cały życie spędził na słachetnych marzeniach i która wreszcie te marzenia może zamieniła w wielkie czyny. Wszak oko kochołkającej niewiasty dostrzeże pola sławy, którego Ludwik szukał dotąd nadaremnie...

W ciągu godziny myśli o możliwej miłości zamieniła się u Ludwika w jakąś dziwną żądzę nieprzerpata ujrzenia Klementyny. Ona była daleko w Polsce, ale on był na to królem, aby ją sprowadzić tam, gdzie ją mógł oglądać. Ludwik wrócił tedy do swoich fantastycznych komnat i taki oto list napisał własnoręcznie do ordynata na Hohenschwangau.

„Kochany hrabio! Dawno myślałem nad sposobem, w którym mógłbym wyrazić cię, którą mam dla waszej, tak wysoce zasłużonej rodziny. Nie znam innego sposobu nad ten, że przjadę do waszego zamku w Hohenschwangau 15. sierpnia b. r., aby tam zabawić cały tydzień, nie jako król, ale jako przyjaciel waszej rodziny; a proszę tylko o to, doświadczyć, aby wszyscy członkowie waszej rodziny, bez wyjątku, byli zgromadzeni na moje powitanie.

Szczerze wam życzliwy
Ludwik.

XII.

Ernest i Klimunia bawili u siostry Laury, w jej słynnym pałacyku w Połonicach na Po-

delu, kiedy otrzymali list od Wilhelma, donoszący o niezwykłym zaszczycie, jaki spotkał rodzinę Hohenschwangau, i zapraszający ich, aby już w pierwszych dniach sierpnia zjechali do rodzinnego gniazda, celem powitania króla, wedle wyrażnego jego życzenia, które było rozkazem dla każdego słachacza bawarskiego, a ztem także dla Ernesta. Pani Laura ucieszyła się z tą wiadomością niezmierznie i sprosiła wszystkich sąsiadów na fete, na to umyślnie, aby się z nimi połączyć nowiną, którą w ten sposób ubrała, jakoby król zażądał być naumyślnie i wyjątkowo przyjaźni Klimuni, która go tak zachwyciła, że się nie mogła długo bez niej obchodzić. Lekko-myślna kobieta nie widziała, że mówi w gruncie rzeczy prawdę, nie rozumiała tego, że swojej siestrze ubliża, nie domyślała się, że jej i jej mężu wi robi przykrość swoimi przesławkami.

Wogóle pobyt w Połonicach nie robił weale na Ernesta tego wrażenia wykwintu i cywilizacji, na który liczyła pani Laura. Znajdował wprawdzie, że pałacyk był przesylny, ale za pełnie niezaszadowany ani do wsi, położonej pośród stepów, ani do klimatu polskiego; uduława wille przedmiejska we Włoszech i w tej okolicy detonowała. Czuł w nim wielki brak wszelkiej tradycji; służba wygalonowana i nowitelskie wiedeńskie meble traciły parweniuzem, albo coś wielkiem świeżo ucywilizowanym, a było coś w całym życiu takiego, jakgdyby się Laura trochę wstydziła tego, że jest Polką. Wszystko było zapewne w dobrym smaku, i spręży i rozmowy, ale Ernest nie mógł się wstrzymać od tego, że zrobił Klimuni uwagę, iż stokratnie woli stary dwór w Rajach, który ma własną rodową cehnię. Zresztą myślał, że ta uwaga sprawi Klimuni przyjemność; a o to dbał teraz tem skwapliwiej, że Klimunia była naturalnie dość drażliwa.

Wieczór u pani Laury znacznie poprawił wrażenia Ernesta. Znalazł się wśród towarzyszy, które mu się bardzo podobało, pośród ludzi wykształconych, dobrze wychowanych, elegancji. Tu pośród stepów, czuł się jednak zupełnie w Europie, i to w najpiękniejszym europejskim towarzystwie. Pannie były nadzwyczaj miłe, o wiele miłsze od Bawarek, mężczyźni mieli pól widocznie dawni, zaszczepieni na starej tradycji. Ernest, nanczony doświadczeniem, strzegł się z nimi politycznej dyskusji, ale i oni jej się strzeżli, a po sposobie, w który omiaili kwestje drażliwe, czuł było, że mają wprawdzie to same przekonania polityczne, co mieszkający Rajów, ale, że nie są równie naiwnymi. Podziwiał przytem swobodę zabawy, a kiedy muzyka żydowska zagrała, i kiedy pary stanęły do tańca, zachwycił go powszechna graja, z którą tańczono, zachwycił go nade wszystko mazur. Chęć znowu dogodzić żonie, która brała w tańcach masy tylko udział, powiedział jej, że o ile sławny czar-dasz wydał mu się tańcem arcyniesalonowym i nieodpowiednim dla cywilizowanych ludzi, o tyle mazur zjawia się przed nim jako uduchowienie nie słachetne całej rycerskiej tradycji narodów chrześcijańskich.

Tylko, że się Ernest potem sam siebie zapytował, czy nie powiódł mylnego zdania o życiu polskiem i polskich cotach, kiedy poznał same tylko Raję? Czy wypadkiem naród ten nie był istotnie owym lekkimysłnym i teatralnym narodem, za jaki go miano powezecznie? Tylko to jedno zdawało się oczywistym, że było nieprawdą, jakoby to był naród barbarzyński; cywilizacja stara wosła niezawodnie w szpik i w kości tego towarzysza, które to oglądał.

Ernestowie jechali wraz z Laurą z Połonicy do Hnaka, do domu państwa Parewiczów na

wesele Adasia. Przed odjazdem jeszcze znalazł Laurę chwilę, aby Klimuni powiedzieć, że nie sprawiedliwie ją ubodła czyniąc jej sarzuty z powodu jej zamążpójścia.

— Patrzą — rzekła — jak to dobrze, żeś wyszła za małż. Ernesta i że należysz do najwyższej europejskiej arystokracji. Nie myliłam się, kiedy sobie tego małżeństwa życzyłam. Alboż to mała rzecz, że obcej z koronowaniem głowami? Widziałas, jak to tu w kraju imponuje! A czy myślisz, że twoje zamążpójście nie pomogło biednemu Adasiowi? Byłby bez tego guń wiecznie w Rajach; teraz wreszcie krociową pannę, a braciom przynajmniej się ustąpi, bo obiecał, że się rzeknie swojej schedy po ojcu, tak, jak my to, naturalnie, także zrobimy.

Dom państwa Parewiczów jeszcze mniej od pałacu pani Laury zaimponował Ernestowi. Był to budynek nowitelski, jakrawo na zewnątrz pomalowany i zbudowany na wzór świątyni jakiejś starorzymskiej, która była ceglana kolunmy o bezkształtnych gipsowych głowicach. Wewnątrz wszystko było pozłociste, pretensjonalne i brzydkie; jaskrawe olejokruki w salonie przedstawiały jakieś niby piękne Tarczynki i dzikie Amerykanki, a portrety przodków, najwidoczniej podobione, zawisły w sali jadalnej. Pan z wielkim bruchem i okazałą tyśnią wspominał często swoje szambelństwo; pani była krzykliwa i śmiesznie ubrana, a panna Helena była wprawdzie hożą dziewczyną, ale była strasznie pretensjonalną i nienaturalną i widocznie nigdy książki w ręku nie miała.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

czaj na setki. Oficera Wolframa ugodała straża za zatrutą w prawo oko, a pod koniec bitwy rany został kulą w brzuch i serce. Padł on przy armacie, którą do ostatniej chwili obsługiwał, a ciała jego nie zdołano unieść z wioski, ogarniętej pożarem. Nieodbiti schronili się pod wodzą podoficera Wittstocka i Wutera do stacji Marangu, gdzie dotychczas dzielnie stawiają opór afrykańskim szczerom. Na wieść o głośnym niebezpieczeństwie, wysłano oddział Europejczyków i Sudańczyków pod wodzą majora Mantuffa i oficerów Johannesa, arca Brehma, którzy w pospiesznych marszach zdążają do Marangu, a spodziewać się należy, że odsiecz nie przyjdzie za późno.

Korespondent afrykański berlińskiego *Tageblatt*, Eugeniusz Wolff, ustrunje przyczynę klęski w rozporządzeniach Soda, który oficera Johannesa, znajomego stosunki stacji Kilimadjar, kraj i ludzi. Powiadał dowódcę, powierając im Bitulowi, Johannes zawierał z murzyńskimi kacykami różne traktaty i zyskał sobie w ich grocie przyjaźń, na którą nieznany Billo wcale nie mógł liczyć, a przeto nie był mu obce tendencje angielskich misjonarzy, którzy w angielskich koloniach rozwijają antumiejską działalność. Murzyni każdego nowego dowódcę przyjmują z strachem i nienawiścią, ale gdy zaufanie ich raz zostało zdobyte, wtedy „Bwana Mkuha” (woda) z łatwością kierować nimi może i wszystko od nich uzyskać. Przedewszystkiem należy w takich warunkach unikać zmian, bo każdy nowicjusz rozpoczynać musi pracę na nowo i narażony jest na groźne ruchy synów pustyni. System Soda gardzi tą złotą regułą i bawi się w bezustanną zmianę doktora. W takich warunkach dzieł się nie można, że rozwój kolonii niemieckich, pochłaniających miliony, raczej cofa się, jak postępuje i że raz szczer Wahebes, to znowu Maftes lub Wadigos za broń chwytają.

Nr. 100.

W dzisiejszych czasach, gdy o chwila stęży się o kontrastach i zatargach robotników z pracodawcami, pociesząca istotnie rzecz jest stanąć na chwilę w gronie, w którym między robotnikami a przedsiębiorcą panuje zupełna harmonia, gdzie pracodawca stara się z ofiarą własną o zapewnienie swym robotnikom przyjemniejszej egzystencji. Taki obraz przedstawia fabryka braci Wczelaków. Przed laty przysli oni do nas z kraju pracy — dziś stali się dobrymi obywatelami naszego kraju, przodując w postępie, w jednej z najważniejszych kwestii społecznych. Mając liczny zastęp robotników, postanowili bracia Wczelacy wybudować dom dla swych robotników starszych i zasłużonych. Postanowienie wprowadzone szybko w czyn i o to stanął przy ulicy Łyczakowskiej pod nr. 100 okazały dom, przeznaczony dla 17 party robotników. Dom ten, wybudowany podług najnowszych wymogów higieny i estetyki, dałi się na mieszkanie ka walerie i rodzinne. Pomieszkanki kawalerskie stanowią pokój (przebieg 15 metrów kwadratowych) z piecem, który tak jest urządzony, że może służyć do przygotowania potraw; pomieszkanki rodzinne składają się z pokoju i kuchni. Oddzielone osłonięciem przepiękne. Wszystkie pokoje są malowane, opatrzone oknami nowej konstrukcji, nadzwyczajnie pomienne. Dla każdego mieszkania są osobno strychy i komórki, bardzo wygodne i stosunkowo obszernie. Koszt ogółny budowy wynosi 19.000 zł. — najdroższe zaś mieszkanie (30 mtr. kwadratowych) kosztuje 6 zł 50 ct. na miesiąc. Już ta sama cena świadczy o tem, że bracia Wczelacy gotowi są do ofiar na rzecz swych robotników, dając piękny przykład całemu krajowi. W kamienicy jest także miejsce na sklepik, który prawdopodobnie będzie prowadzony wspólnymi siłami mieszkających.

Wczoraj odbyło się poświęcenie nowego budynku. Poświęcenia dokonał ks. Hiłkowicz, asystowali mu zaś pp. prezydent Mochnacki, wiceprezydent Marchwicki, delegat Michałski, radca Romanowicz, pp. Zacharzewicz, Franke, Janowski, wielu radnych i urzędników magistratu. Po poświęceniu odbyła się skromna uczta, w której zebrani wyrazili hołd i uznanie braciom Wczelakom za ich trud i pracę, za ich ofiarność. Istotnie hołd ten był zasłużony, a miłej nadziei, że przykład ich oddziału na nasze społeczeństwo i znajdzie naśladowców. Gospodarzem i lokatorem „Szczęśliwego Boże”.

KRONIKA.

Pamiętajmy o fundacji imienia Tadeusza Kościuszki.

Proces Froideville.

POWIEŚĆ
Andrzeja Theurietta.

(Przekład z francuskiego.)

(Dla dalszy.)

Hrabia d'Entrevernes, otrzymawszy raport podane przez nas osnowy, zrozumiał, iż pozycja Malingreya, znacząco to tyle, co cel w polowie już osiągnięty. Wezwał go przeto, lecz nie do swego prywatnego pomieszkanka, jeno do urzędowego biura w pałacu tui-ryjskim i tutaj wyśawiwszy się w całej wspaniałości swego urzędu, w galowym mundurze nadwornego marszałka cesarsowego, potrafił oszustowi zresztą napędzić stracha. Gdy zaś obaczył na jadasowej twarzy Malingreya samobrasowanie i niepokój, gdy w ostrych dobitnych wyrazach zjał go za to, iż tenże osmielił się przyłożyć rękę do „usilowanego wynuszenia” — wówczas nie pozostawało już nic innego, jak doroznić, że nędzne machinacje zostały na szczęście w czas wykryte i że trzeba tej brzydkiej sprawie położyć ostatecznie koniec. Następnie dał hrabia do zrozumienia, że rodzina Froideville niezaprawdę gotowa jest do pewnych ofiar pieniężnych, aby skandal w ciuchach usmierzył; w dowód szczególnej swej kłopoty, przyrzekł agentowi wcale pokazać sumkę, jeśli mu się uda klienta swego nakłonić do dobrowolnej ugody. Malingrey, opuściwszy Tuilrje, był dla sprawy hrabiego d'Entrevernes w zupełności posłuszny.

Benoit Sombernon sam prowadził kasę. Córka nazywała go z tego powodu żartobliwie ministrem finansów. Pewnego poranku, szperając w

Djarusz lwowski.

Piątek 29. lipca.

Koncert muzyki wojskowej 55. pułku piechoty przed gmachem namiestnictwa (o godzinie 6. wieczorem.)

Sobota 30. lipca.

Teatr letni: „Oj młody, młody” komedia w 3 aktach. Początek o godz. 7 1/2, wiecz.

Wiadomości osobiste. P. Włodzimierz Gnie-
wosz, poseł do rady państwa, bawi we Lwowie. —
Ks. arcyb. Stablewski był w d. 23. bm. na obiedzie u cesarszego Fryderykowej, bawiającej w Homburgu.

Nekrologia. Kajetan Gryglewski, żołnierz wojsk polskich z r. 1831, obywatel dobrze zasłużony ojczyźnie, przeżywszy 96 lat, zmarł w Krosnie. — Jadwiga Soliska, żona w Krosnie, leżąc lat 26. — Salomea z Ostrowskich Zienkiewiczowa, urodzona w r. 1804 w Lublinie w Królestwie Polskim, zmarła po długiej słabości we Lwowie. — W Gracu zmarł onegdaj w 65 r. życia literat Franciszek Juliusz Schaefferberger, znany pod pseudonimem Artura Giercha. W swoim czasie romansa jego, jak „Bandyta we faku”, „Wolnolub” i „Jezuita” itp. cieszyły się popularyzacją.

Kalendarz. Piątek (29.): Marty P. — Wschód słońca o godzinie 4. minut 37, zachód o godzinie 7. minut 32.

Kalendarz. myśliwski. Wolno polować na jelenie, kozy (rogacze), przepiórki i dzikie gołębie, tudzież ptactwo błotne i wodne w ogólnie.

Z magistratu. P. wiceprezydent Romanowski wyjechał na urlop. Agendy jego objął starszy rada p. Strzelbicki.

Restauracja katedry we Lwowie. Kapituła lwowska rozpoczyna częściowe odnawianie najwięcej uszkodzonych obramień wielkich okien. Roboty te oddane są w kierownictwo architektowi p. Kowalczykowi, który też wezwał kilku majstrów kamieniarskich do złożenia ofert na roboty. Jakim sposobem między wezwanymi znalazł się p. Majerski z Przemyśla — tego nie rozumiemy zupełnie! P. Majerski jest zwykłym posłannikiem, wykonującym czasami i snyderstwo, ale nigdy nie był kamieniarzem i do fachu kamieniarskiego, według ustawy przemysłowej, nawet prawa nie ma. W Przemyślu prowadził roboty kamieniarskie w katedrze także p. Majerski, ale otrzymał je z protekcji jednego z dostojników kapituły lwowskiej. Czy dostojnik ten i we Lwowie popierałby p. Majerskiego kosztem innych majstrów fachowych, tego nie przesądzamy — w każdym razie kamieniarze lwowscy chcą przeciw podobnemu oddawaniu robot zaprotestować.

Willa w Podulimie. W uzupełnieniu wzmianki kronikarskiej w *Dzienniku Polskim* z dnia 15. bm. nr. 196. o poświęceniu willi ks. metropolity Sembratowicza w Podulimie, zbudowanej z drzewa limbowego, czyli naszego cedru, zamieszczamy następujące pismo, które właśnie od jednego z czytelników naszych otrzymaliśmy: „Dla oddania hołdu i dostarczenia niezbitego dowodu, że nasz kraj posiada zdolnych i zawodowo wykształconych rękodzielników, uzupełniam powyższą wzmiankę tem, że inżynier p. A. Zaborkowski dostarczył li rysunku do zewnętrznej formy willi, bez wadzenia się w szczegóły i że całą tę willę rzeczywiście po mistrzowsku wykonał lwowski majster ciesielski p. Jan Gryglaszewski, również jak altane mistrzyna n.d. źródłem wody mineralnej. Ks. metropolita Sembratowicz, wdzięczny p. G. za tak piękne wykonanie budowy, przedstawił go namiestnikowi hr. K. Badenimu, a ten znow wyraził mu swe zadowolenie i pełne uznania, jako wykonawcy prawdziwej ozdoby Podulimie”.

Z armii. Cesarz wyraził najwyższe uznanie arcyksiążętom Karolowi i Ludwikowi i Wilhelmowi, za służbę, świadczone na polu obywatelowej służby sanitarne. Pułkownik Ignacy Schindler z 58 pp. przeniesiony w stan spoczynku i otrzymał przy tej sposobności order żelaznej korony III. kl. Major Alfred Hauptmann z 41 pp. otrzymał urlop na jeden rok.

Wozy sypanie. począwszy od dnia 1. sierpnia r.b., będą kursowały przy pociągach pospiesznych nr. 1/201 i 202/2, nie jak dotąd pomiędzy Krakowem i Czerniowcami, lecz pomiędzy Krakowem a Bukaresztom.

Niedogodności na kolejach państwowych. Od pewnego czasu zarząd kolei państwowych dostarcza nam nieco za wiele materiałów do umiennych spostrzeżeń na punkcie porządku, istniejącego na tych kolejach. Wiadomo, że w miesiącach lipcu i sierpniu jest większa frekwencja osób, udających się do kąpiel, bądź też powracających z kąpiel do domu. Ten stan rzeczy miał również miejsce w niedziele, w którym to dniu wyjeżdżało wieczornym pociągiem z Muszyny w kierunku Lwowa kilkanaście osób. Pociągiem tym można bez zmiany wagonów jechać do samego Lwowa — tak przynajmniej czytamy w kolejowych ogłoszeniach urzędowych, — w rzeczywistości jednak jest to zazwyczaj trudne do przeprowadzenia.

Przy pociągu tym są tylko dwa wagony idące do Lwowa, z których jeden ma sześć miejsc I klasy,

a reszta II. klasy. Owoż wśród braku miejsc w I. klasie dla trzech podróżnych, jadących do Lwowa, a w Nowym Sączu, mimo prośb, nie chciano dodać trzeciego wagonu, wskutek czego dwóch podróżnych musiano się przesiąść do drugiego wagonu w przedziale II. klasy. Ta oszczędność w wagonach jest istotnie zdumiewająca, wówczas, gdy ludzie chorzy powracają z kąpiel, pakują się ich, jak śledzie w beczce do dwóch wagonów, które obsłużą mają trzy składy kąpielowe: Krynica, Żegiestów i Szczawnica. Jest to jednak jeszcze drobnotka w porównaniu z tem, że wagony, kursujące na tej linii, są wprost nie do użycia.

W środę znajdował się przy tym pociągu jakiś stary grnt, z byłej kolei czerniowieckiej o napisie i firankach państwowych nr. 6550, IIId, który chyba cudem nie wykołcił się gdzieś po drodze, tak nim trzęsło na boki, jakby w napadzie febrzy.

Prosimy zatem p. prezidenta, aby raczył dla rutry kolejowej Muszyna-Lwów wyznaczyć podczas bieżącego sezonu kąpielowego więcej wagonów, a wagon nr. 6550 kazać orestaurować, lub też oddać go na łaskawy chleb. W dzisiejszym jego stanie ludzi przewozić w nim doprawdy nie można.

Ofiara zawodu. Dnia 27. bm. konduktor kolejowy Marian Sierozyski, jadący pociągiem z Krakowa do Przemyśla, około godz. 5. min. 20 między Buszkowicami a Żurawicą przejechał z klasy do klasy po platformie, upadł z niej tak nieszczęśliwie do rowu, iż poniósł śmierć na miejscu. Wstrzymano pociąg i przywołano niezwygłego do Przemyśla. Nieboszczyk jest z Krakowa, zostawił żonę i 4 dzieci.

Temperatura. Barometr idzie w górę. Średnia temperatura w tym czasie była + 16°C., najwyższa + 21°C., najniższa + 13°C.

Na dziś zapowiada się spore zmienniki. Wiatr będzie co do kierunku północny, co do siły słaby (8); średnia temperatura doby podniesie się do + 17°C., stan nieba będzie lekko zachmurzony, a względna wilgotność powietrza około 80 proc.; opadu nie będzie, pogoda.

Nowe urzędy pocztowe. Z dniem 1. sierpnia 1892 r. wejdą w życie nowe urzędy pocztowe w Pasiecznej (powiat Nadwórna) i w Ryczowie (powiat Wadowicki) ze zwykłym zakresem czynności.

Znaczenie pożary w ostatnich dniach zdarzyły się w następujących miejscowościach: W miasteczku Kozłowie i gminie Rytocze, pow. brzeżańskiego (szkoda łączna około 3.000 zł.); w gminie Synowódzko, w powiecie stryjskim (szkoda 7.450 zł.); w Hołubiu, powiatu brodzkiego (szkoda 2.600 zł.); w Czebowie, powiatu buczackiego (szkoda kilkanaście zł.); w Zbarażu (szkoda 1.650 zł.); w Gorliczynie, pow. żółkiewskiego (szkoda 2.000 zł.); w Sulbówku, majątku hr. Lanckorońskiego, w pow. czortkowskim, skutkiem uderzenia piorunu (szkoda 5.000 zł.); w Wygnance tegoż powiatu (szkoda około 1.500 zł.); w Dornbachu, pow. żółkiewskiego (szkoda 2.700 zł.); w Dobrej, pow. jarosławskiego (szkoda 2.400 zł.); w Nowej Wsi, powiatu ciałickiego (szkoda 6.000 zł.); w Tencynku i Myślachowicach, powiatu chrzanowskiego (szkodzi wynosi kilkanaście tysięcy zł.).

Etna pracuje z coraz to większą gwałtownością. Deszcz popiołów i kamieni nieustannie spada wśród obłoków dymu i podziemnego huku. W Mince d. 25. z. m. miało miejsce trzęsienie ziemi.

Ucieczka handlarza diamentów. Znany paryski handlarz diamentów, Wormser (*Rue Chateaudun 16*) umknął za granicę, pozostawiając znaczne pasywa. Przyczyna ucieczki są długie gieldowe.

Po latach dwudziestu. W r. 1872 sąd wydał wyrok skazujący Kamila Ranieri i Mikolaja Primono na dożywotnie, zaś Dominika i Mikolaja Ranieri, oraz Jakuba d. Castelfrentano na terminowe ciężkie roboty za zabicie księdza Donatangelo Brighella. Dzisiaj z zemań księdza synowa, ujętego za bratobójstwo, okazało się, że to on właśnie polecił dwóm znanym opryskom zamordować stryja. Po latach dwudziestu wypuszczono na wolność K. Ranieri i M. Primono; trzej inni umarli w więzieniu.

Krótką polemiką. Kilka angielskich pism konserwatywnych, między argumentami przeciw Gladstonowi, wymieniało także podziły jego wiek. *Daily News* za całą odpowiedź umieścił następującą notatkę historyczną: „Henryk Dandolo wybrany został dość wczesnym, mając lat 84, umarł zaś w 97 roku życia”.

Najstarszy żołnierz francuski. ojciec Vivian, żyje obecnie w domu przytułku dla starców w Lugdunie. Urodził się w r. 1786, liczy przeto 106 lat. Na piersiach nosi zawsze medal Heleny, jako drogą pamiątkę po wielkim cesarzu, z którym był w Egipcie, pod jego wodzą maszerował przez górę św. Bernarda i z nim wkroczył do Mediolanu. Vivian przeżył ogółem 22 kampanie, walczył po marsz. Soultm w Hiszpanii, a pod Waterloo należał do gwardji cesarskiej. Kiedy niedawno temu prefekt Rodann, p. Rivaud, odwiedzając rezerwy w Lugdunie, zapytał go o stan zdrowia, dzielnemu starzec odpowiedział mu bez namysłu: „Nie chorowałem nigdy w życiu mójem i mam nadzieję pociągnąć jeszcze z 50 lat”.

Oryginalne widowisko. Na zamku Szent Antal,

Poczuwając staruszek postanowił tedy niezwłocznie udać się do swego doradcy prawnego. Wiedział, że go zastanie o tej porze w „biurze” przy ulicy St. Denis, nieopodal bazaru. W drodze rozważał, w jakiej formie byłoby najodpowiedniejszą prośbę swą przedstawić. Aby dostać się do biura, imaginował, że jest już w Malingreya, że prośbę wypowiedział i że odpięra czynione przez ajenta zarzuty.

Wszak nie żąda więcej, jak trzy tysiące franków, a pokrycie ma dostateczne, pierwsze hipoteki, poręki znajomienie. Wobec tego interes wydał mu się już prawie załatwionym; w wyobraźni chował już do kieszeni plik banknotów. Ktoś w przechodzie potrafił go nieuwiednie i dopiero wówczas biedny Sombernon zbłądził się ze snu rozkosznej złądy, aby na nowo popaść w melancholijne, trwżne usposobienie. Widok istnej góry jarzyn przed hłą, przypomniał mu własny jego domek i ogród. Stracił do reszty odwagę, rozmyślając, że może lepiej byłoby, gdyby tam był pozostał, gdyby z Teresą dalej używał wódy i przyjemności prowincjonalnego życia, zamiast tracić w Paryżu czas, zdrowie i pieniądze na watpływy proces.

Wśród tego doszedł do malej, ciasnej i ciemnej kamieniczki, na której czwartym pięttrze mieszkał Malingrey. Po brudnych schodach, z których każdy pokryty był grubą warstwą przyschniętego błota, paścił się w tryśnięciu do góry, wstępując, ile możności oddech, powietrze bowiem było tu poprostu zabójcze. Wreszcie stanął na czwartym pięttrze przed drzwiami, na których przybita była miedziana tablica z nazwiskiem Malingreya. Benoit Sombernon zadzwonił. W chwilę później drzwi się otwały i stanął w nich ajent. Był to mężczyzna lat około czterdziestu; poznaczony wyglądał młodziej i starsz

gdzie przebywała arekcyjna - wdowa Stefania w goście u swej siostry, księżnej Ludwika Koburskiej, odbyło się w tych dniach przedstawienie teatralne, w którym jako aktorowie wystąpili mieszkańcy wspomnianego zamku.

Afisz opiewał, jak następuje:
Szent Antal, 20. lipca 1892.
„Promień włosów” (*Die Locke*),
krotechilla ze śpiewami w 3. oddziałach.

Osoby:
Hrabia Otokar Seefeld . . . hr. Wurmbrand.
Hr. Anna Horst, jego siostra . . . Jej kr. wysokość.
Baronowa Alma v. Golden . . . Jej c. i kr. w.
Lord Harry Armstrong . . . baron Gablenz.
Lizeta, pokojowa hrabiny . . . hrabina Sermage.
Franciszek, strzelec hrabiego . . . baron Bauer.
Rzecz dzieje się w miejsku kąpielowem.
Początek o 7 1/2, wieczorem.

Wyrażenie: Jej kr. wysokość oznaczało tu księżną Ludwikę Koburską, zaś Jej ces. i kr. wysokość — arekcyjną Stefanię. Jak się „aktorowie” wywiązali z zadania, o tem wiadomość nie przedostała się dotąd do dzienników.

Wiadomości osobiste. Hr. Stanisław Baden

wyjechał ze Lwowa do Wiednia.
Kradzieże pokojowe są znowne na porządku dziennym. Wczoraj w nocy okradziono p. Juljana Bachowskiego, mieszkającego na Bajkach 1. 10. Złodzieży pozabierali suknie i inne przedmioty, wartości kilkudziesięciu zł.

Taka sama przgoda przydarzyła się, tylko — rozumie się — w mniejszych rozmiarach, ekspresowi Salomonowi Ralles, zamieszkałemu przy ulicy Bożniczej 1. 11. Złodzieje ogolili go tak dalece, że mu nawet pasek skradziono.

Mia córnia. Anna Popowicz z ulicy Łazarza 1. 11, przyprowadziła wczoraj na inspekcję policyjną córkę swą Anielę, która już trzy razy okradała i po dwumiesięcznej niebytności w domu rodzicielskim, który samowolnie opuściła, zabierała się po raz czwarty do wypróbnienia matezyjnego kufra. Czując córkę umieszczono w areszcie.

Szczepienie cholery. Z Paryża otrzymują *No wosti* wiadomość, jakoby asystentowi prof. Roux, w instytucji Pasteura, drowi Cha w kinowi, udało się opracować metodę szczepień ochronnych cholery przeciwko. Po zastosowaniu szczepień ochronnych, zwierzęta (świnie morskie, gołębie i króliki) zachowywały się odpornie wobec zarazy.

Non plus ultra.
— Cóż ty robisz?
— Nie widział? Otwieram parasol.
— Ale przecież deszcz wcale jeszcze nie pada.
— A nie widział tam tych obłoków? Za kwadrans może zacznie lać, a parasol mój tak jest skombinowany, że muszę go zawsze na kwadrans przed deszczem włączyć w obroty, jeżeli nie chcę zmoknąć ze szczepem.

— Ależ zlituj się coś to znów za parasol?
— Niemiecko-amerykańsko-angielsko-unwersalno-kontynentalny patentowany metalny automat.

Przy kasie kolejowej. — Proszę o bilet drugiej klasy.

— A dokąd?
— To musi pozostać tajemnicą. Jadę w miasteczko sekretnej.

Korespondencja Redakcji. Panu X. w Truskawcu. P. Reich... nie jest, ani nie był nigdy współpracownikiem, lub też korespondentem naszego pisma.
P. F. w Brodach. Załączony bilet oddany został stosownie do adresu.

Konkurs na dzieło poety naucejciele roboty różnych kubańskich przy szkole. Słowarzyszenia Pracy kobiet w Kolonii” od dnia 1. września b. r. w Warszawie. Nauzejciele starzej z płcią 300 zł. młodziej 240 zł. rocznie.
Mieroszeństwo mieć będą patentki, posiadające świadectwa ukończenia kursów roboty różnych kubańskich przy szkole fachowych i wladajace językiem polskim. Wymaga się od nauzejciele pletogodzinnej nauki dziennie, a od starzej oprócz tego, nadzoru nad wykonywaniem robot, przytym wianym od stron przez nauzejciele Słowarzyszenia. Podania wraz z zażeganiem świadectw, niosące miły najdalej do 15. sierpnia 1892 do wydzielu „Stow. Pracy kobiet w Kolonii”.

Jeden z ostatnich.

Przed kilkunastu dniami (d. 16. bm.) zmarł w naszym mieście jeden z ostatnich oficerów wojsk polskich z kompanji 1831 r. i uczestników krwawych bitew pod Grochowem, Dębem, Wawrem i Ostrołęką, s. p. Władysław Papara, herb Paparona, w 84 r. życia.

Jak wszyscy ci bohaterowie nasi, których oblicza szlachetne dały nieba nam młodszy ogładał jeszcze, i s. p. Papara był w całym tem słowa znaczeniu przepięknym typem żołnierza polskiego z doby porzobiorowej. Cichy i skromny niemal do przesady, z pobłażliwą miłością patrzył na otaczający go świat młody, a choć może nie pojmował często, skutkiem wielkiej różnicy wieku w całej pełni jego życia, porywów i myśli, miał jednak dlań zawsze słowo rozgrzeszenia.

Ujrzawszy Sombernona, do którego właśnie chciał się udać, w swym gabinecie, poprawił nerwowym ruchem szka u oczu, aby nie zdradzić spojrzeń swą radości.

— Cóż, kochany panie? — zapytał obwołany tonem, wskazując na drzwi. — Co słychać nowego?

— Nowego? — odparł staruch ze smutnym uśmiechem. Pańską byłoby rzeczą, udzielić mi nowych wiadomości. Jakżeż ma się rzecz z naszym procesem?

— Hm — odparł zapytany, przygryzając usta — ani sposób ruszyć go z miejsca. Przechwalałeś się pan, że masz przyjaciół w ministerstwie, którzy sprawę poprą, tymczasem sam tam poszedłem i powiedziano mi, że proces ugrzązł w biurze.

— Ugrzązł? — zapytał znowu Sombernon z przykrem zdziwieniem.

— Tak, tak! — Ugrzązł skutkiem czystej nieprzychylności. — Ponieważ zaś idzie nam o to, aby dążyć jedynie do sądowego rozstrzygnięcia w chwili przychylnego dla nas usposobienia władzy, więc nie pozostaje na razie nic innego, jak czekać cierpliwie.

Gdy Malingrey to mówił, Sombernonowi wydawało się twarz pod wpływem smutnego rozczarowania.

— Zle — mówił cicho; — moje środki wy-

ciępy uścisk przyjaznej dłoni, serce na ścianie rozwarte.

Dziwna słodycz jaśniała ustawicznie na posagowo spokojnem, brodą mleczną otoczonem obliczu tego starca-rycerza, acz w ostatnich czasach wiele bolesnych nieszczęść rodzinnych podgrzało, jak robak utajony konary dębu, łos granitowy ten organism, dźwigający na swych barkach ośm krzyżyków Ale — wzorem pracujących naszych — szczerze religijny i w praktykach nabożnych skrupulatny, z cichą modlitwą na ustach i chrześcijańską rezygnacją przyjmował coraz to nowe krzyżyki, jakimi Opatrzność nawiadła zachód sprawiedliwego żywota starca. Takim, jakby z jednej bryły epitu wyciosanym, widzieliśmy go przez ciąg kilkusetletniego jego pobytu w murach Lwowa, takim go znała ziemia sanocka przez lat kilkadziesiąt, gdy po powrocie z kampanji osiedlił się s. p. Józef Rylski, siostrą swego kolegi z pułku i przyjaciela serdecznego, s. p. Andrzeja Rylskiego i zamieszkał w Mohawie. Lud tamtejszy i starsi nie mianie pomna niezawodnie tę wyniosłą, szczerą, powszechny wzbudzającą postać obywatela-żołnierza, który w ciężkich czasach pańszczyznianych, dobrotliwym zawsze ojcem był dla włościan, a wylany przyjacielem dla sąsiadów.

Od życia publicznego trzymał się na uboczu i temu się dziwić nie można wcale, jakkolwiek nieprześcigniona prawda charakteru i szeroki horyzont inteligencji, kwalifikowały go znakomicie do odegrania chlubnej roli w naszym społeczeństwie. Nie odragał jej, ponieważ w czasach swej młodości, — gdy powrócił z kampanji — zastał w kraju naszym ciężkie okowy na całe społeczeństwo, które dopiero wtedy pękły, kiedy siwina starca pobiegła mu już głowę. Zbyt zaś był roztunny i uczciwy, aby z tytułu swych swoich dla ojczyzny, na polu walki zdobytych, nie pretensję do niezapracowanych honorów. Nie zdwojono za to gorliwością spełniał rozliczne obowiązki patryjarchalne głowy rodziny, uprawiając w okół bez rozgłosu, a dłońią hojną, czynną miłość bliźniego. Do niedawna jeszcze krępek i zda się uragający brzemieniu lat sędziwych, gdy zapadł, że dwa miesiące temu, na powiększenie nieco cierpienie wewnętrzne, już się nie podniósł z łóża. Jako lampa, która przez długie godziny gore jasnym i pełnym światłem, musi wreszcie do dna się wypalić i ciemnością rozszargać dokoła, tak gasło cicho i z wolna to życie wzorowo piękne i szlachetne ał wadła i krucha powłoka uległa wyniszczeniu i duch wolny od pięć ziemskich, uleciał potączyć się na wieki z nieprześcignionym zastępami rycerzy polskich, których Pan powołał przedtem do stopni swego tronu.

Wspomnienie to, — które gwoli wiedzy i przykładu dla współczesnych, piszę na podstawie części obserwacji własnej, częścią zaś ogólnego głosu, jaki s. p. Wład. Papara o sobie zostawił, — nie byłoby zupełne, gdyby na ostatku nie podał kilku dat wybitnych z życia nieboszczyka. Potemk mojej ongi rodziny, osiadł za Jana Kazimierza w Batiaczach *cum atinentis* w ziemi Żółkiewskiej, na pierwsze wieści o rewolucji listopadowej, dołączając z kordonu, wyruszył do Warszawy. Zaopatrzony w list polecający do ministra Węglińskiego i przez tegoż polecany pułk Człotczyńskiemu, wstąpił do 5 pułku strzelców pieszych, rekrutującego się przeważnie z Warszawiaków, stąd też nazywanego pułkiem „dzieci warszawskich”. Pod Grochowem 1 batalion, w którym służył właśnie, wziął okopy Pracy. Później, naczelnym w mordach bitwach pod Dębem, Wawrem i Ostrołęką, w tej ostatniej zaś odznaczając się tak znakomicie, że na pola bitwy otrzymał szlify oficerskie i krzyż „*virtuti militari*”. Z Galicjan dwóch jeno zostało wówczas po tej ciężkiej okazyi dekorowanych: s. p. Wład. Papara i s. p. Walerjan Podlewski. Późniejsze losy korpusu, w którym nieboszczyk służył, są znane. Po wyparciu do Prus, został s. p. Papara przez władze tamtejsze wraz z innymi towarzyszącymi bronią interwencyjną w pobliżu Malborka i tam też przeżył do końca nieszczerą kampanję.

St. W.

Wiadomości literackie i artystyczne.

Repertuar teatralny. W teatrze letnim: Dziś w piątek przedstawienia nie będzie; jutro w sobotę wznowiona zostanie nadzwyczaj wesoła komedia w 4. aktach Jana Aleksandra hr. Fredry, pt. „Oj młody młody”.

Ze sztuki. Na wystawę lwowską nadeszły następujące obrazy: Jaroszyńskiego „Noe zimowa”, Malczewskiego „Nad stawem”, Janowskiego „Machusi”, Strojnowskiego „Opowiadanie urlopowika”, Stasiaka „Twardowski i jego służący Pałak”, Scharbacha „Węgierka”, Koniuszki „Z Kasziera”, Kotowskiego „Przed wachodem słońca”, Trojanowskiego „Wieszo-

czepia się tymczasem. — Życie tak drogie w tym waszym okropnym Paryżu.

Potem z pospiechem człowieka, który po długim wahanu rusza się do wody, dodał:
— To właśnie przyczyna, dla której tak wczesnie spadam na pana. — Potrzebuję pieniędzy. — Czy mógłbyś pan wysukać kogoś, koby mi pożyczyc trzy tysiące franków?

Po twarzy Malingreya przebiegło ledwie dostrzegalne drgnięcie. Nie przeczuwał tak korzystnej dla swych planów sytuacji. Zapomnął jednak nad swem zadowoleniem i zawołał ironicznie:

— Jakto? — Trzy tysiące franków? — Tak — od razu — z rękawa — z dziś na jutro?

— Oczywiście — jak najprędzej — naiwnie odparł klient. — Potrzebuję pieniędzy gwałtownie... Dałbym jednak porękę...

— Kochany panie — przemówił z udaną powagą ajent. — Przykro mi bardzo, lecz doprawdy w tej chwili byłoby mi łatwiej różni zasadić brak na całej ulicy St. Denis, aniżeli wystąpić taką sumę. Ja sam, tak jak przed panem stoję, nie dostabym nigdzie trzech tysięcy franków, choćbym — nie wiedząc, jak — ich potrzebował. Pieniądże dziś są rzadkością; kapitaliści drożą się niesłychanie. Jakąś to zresztą możesz pan dać porękę?

— Przedewszystkiem sam mam pretensję niewat

